

Arbetsmarknadsutsikterna våren 2019 Dalarnas län

Prognos för arbetsmarknaden 2019-2020

© Arbetsförmedlingen
Datum: 2019-06-12
Diarienummer: Af-2019/0026 5245

Innehåll

1	Sammanfattning.....	4
2	Förväntningsläget våren 2019.....	5
3	Efterfrågan på arbetskraft.....	6
4	Utbudet av arbetskraft	9
5	Utmaningar i riket och länet	12
6	Bilagor.....	15
	Bilaga 1 Definitioner	15
	Bilaga 2 Arbetskraftsbristens konsekvenser.....	16

1 Sammanfattning

Förväntningsläget 2019

En tydlig avmattning av konjunkturen märks i riket, men det sker från en från en hög nivå. Näringslivets förväntningar på efterfrågan på produkter och tjänster ligger i Dalarnas län över riksgenomsnittet. Den svaga kronkursen gynnar länets exportindustri och mer än 60 procent av Dalarnas industriföretag bedömer att efterfrågan på deras produkter kommer att öka under det närmaste halvåret. Trots en marginellt svagare efterfrågan de närmaste sex månaderna inom privata sektorn så är förväntningsläget för det kommande året högre än under våren 2018. Resursutnyttjandet är emellertid mycket högt och en förutsättning för ökad produktion är tillgången på personal både för ersättnings- och nyrekrytering.

Prognos sysselsättning och arbetslöshet

Sysselsättningsförändringarna blir marginella i Dalarnas län under 2019 och 2020. Sammantaget beräknas antalet sysselsatta öka med några hundra årligen. Det är den privata tjänstesektorn som kommer att sysselsätta något fler än idag, medan övriga näringsgrenar och offentlig sektor ligger kvar på nuvarande antal.

Arbetslösheten beräknas minska ytterligare något under prognosperioden, men de senaste årens snabba nedgång mattas av. Andelen arbetslösa av den registerbaserade arbetskraften beräknas hamna på en nivå omkring 5,9 procent under fjärde kvartalet båda prognosåren. Bland inrikes födda blir arbetslösheten betydligt lägre.

Utmaningar i länet

Om Dalarnas län ska klara av att behålla nuvarande sysselsättningsnivå, eller nå en tillväxt, behövs varje tillgänglig person på länets arbetsmarknad. Den demografiska situationen har medfört att länet har så gott som full sysselsättning bland inrikes födda och mycket låg arbetslöshet. Samtidigt kvarstår ett stort antal arbetslösa, företrädesvis utomeuropeiskt födda, i arbetslöshet då de saknar de kvalifikationer som behövs för att få jobb.

En betydande del av dessa saknar gymnasial utbildning, som i dag är en nödvändighet för att konkurrera om jobben. Länets främsta utmaning är att höja utbildningsnivån bland arbetskraftsreserverna till att motsvara kraven från arbetsgivarna. En generell höjning av utbildningsnivån är inte i sig tillräcklig, utan utbildningsinsatserna bör i första hand riktas mot de branscher och yrken där efterfrågan är störst och där bristen på lämpliga sökande är mest akut.

2 Förväntningsläget våren 2019

Den globala ekonomin mattas av

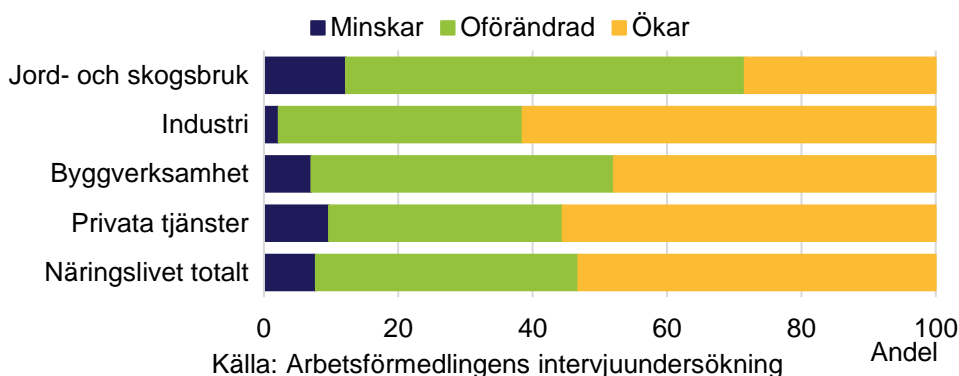
Efter flera år av stark tillväxt har den globala konjunkturen passerat sin topp¹. Resursutnyttjandet är samtidigt högt och arbetslösheten har sjunkit i många länder under lång tid. Sammantaget beräknas världskonjunkturen växla in på en lugnare bana under prognosperioden som sträcker sig fram till och med 2020.

Även svensk ekonomi har passerat sin topp och befinner sig i en avmattningsfas. Tillväxttakten beräknas växla ner framöver i takt med att utsikterna i världsekonomin försvagas och exportefterfrågan minskar. Efter en längre period med hög nivå på efterfrågeutvecklingen i näringslivet visar Arbetsförmedlingens senaste intervjuundersökningar ett svagare stämmningsläge jämfört med i fjol. Ett fortsatt högt resursutnyttjande gör samtidigt att företagen planerar för fler anställda under prognosperioden.

Förväntningsläget i länet

Dalarnas län har fortfarande en god konjunktur, men fler och fler tecken tyder på att vi passerat toppen och kan förvänta oss en fortsatt avmattning under resten av 2019 och under 2020. Efterfrågeläget på företagens produkter och tjänster är marginellt något svagare än för ett år sedan. I ett längre perspektiv är förväntningsläget fortfarande starkare än genomsnittet under de senaste sex åren.

Privata arbetsgivares förväntningar på efterfrågan av varor och tjänster, kommande sex månader i Dalarnas län

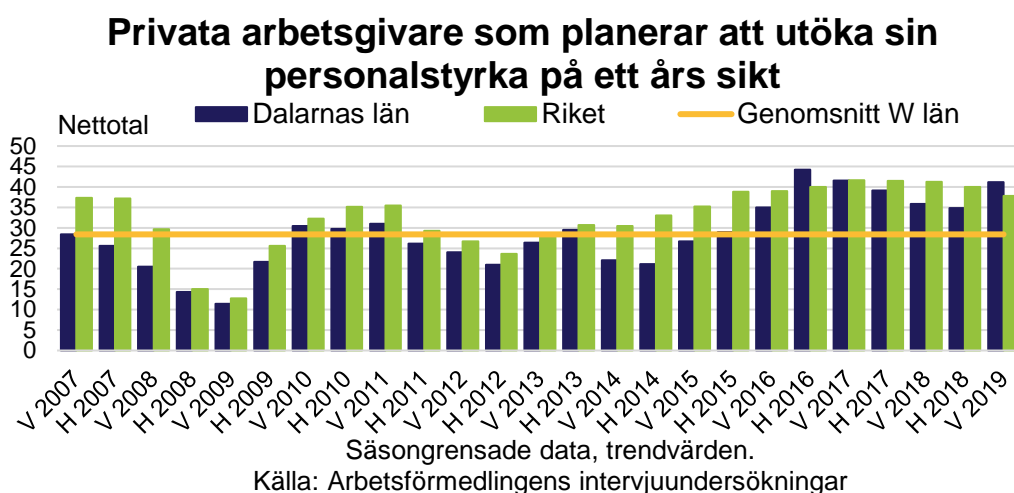
Snabba, stora förändringar i vår omvärld kan skynda på den negativa trenden. Om inget genomgripande inträffar, kan vi förvänta oss ett fortsatt avsvalnande av konjunkturen i Dalarna under 2019.

¹ För en mer utförlig beskrivning av Arbetsförmedlingens syn på det internationella och nationella läget samt prognoser på riksnivå, se Arbetsmarknadsutsikterna våren 2019 för riket.

3 Efterfrågan på arbetskraft

Anställningsplaner

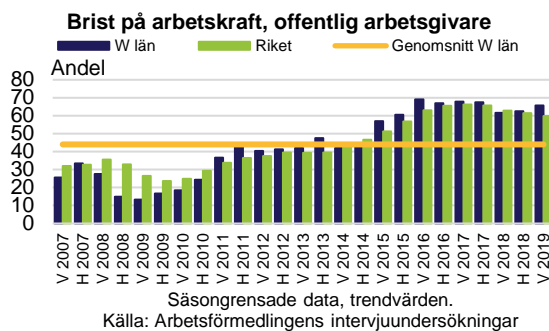
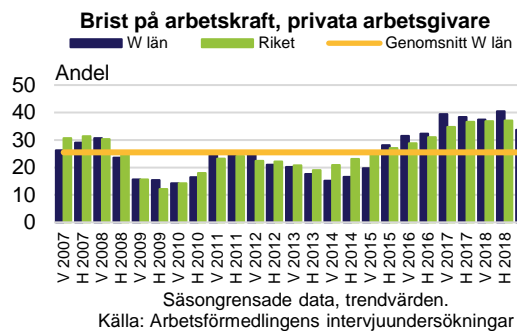
Ända sedan hösten 2015 har andelen arbetsgivare som planerar att utöka sin arbetsstyrka på ett års sikt legat över det tioåriga genomsnittet i Dalarnas län. Nivån våren 2019 är fortfarande högre än genomsnittet och på högre nivå än under de senaste åren. Detta är inte anmärkningsvärt med tanke på att resursutnyttjandet bland anställda i Dalarnas län är bland de högsta i riket. En avmattning av konjunkturen syns således inte i rekryteringsambitionerna bland Dalarnas arbetsgivare.

Ökningen av företagens anställningsplaner märks i samtliga näringsgrenar utom jord- och skogsbruk. Information och kommunikation samt finansiell verksamhet och företagstjänster sticker ut mest med kraftiga ökning jämfört med tidigare år, men även byggbranschen och industrin har mycket stora anställningsplaner. Byggverksamhet och industri står inför fortsatt stora pensionsavgångar och ersättningsrekryteringarna och står i och med det för en stor del av personalbehovet.

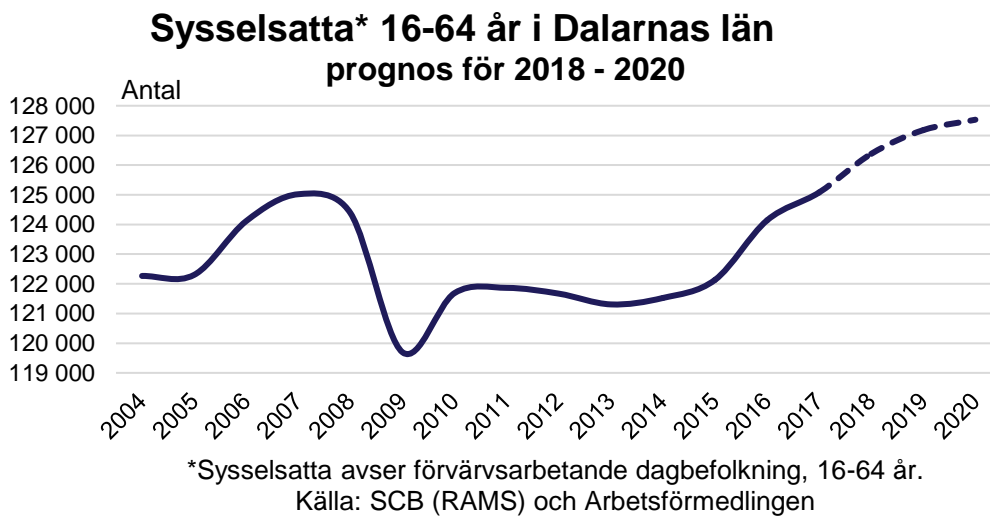
Rekryteringsproblem

Närmare 32 procent av företagen inom privata sektorn och drygt 65 procent av arbetsgivarna inom offentliga sektorn uppger att de haft rekryteringsproblem de senaste sex månaderna. Problemen är genomgående i alla branscher och kommer att bestå både i år och nästa år. I tabellerna i bilagan framgår vilka konsekvenser bristerna har fått och hur man har försökt lösa problemen, men generellt kan man säga att bristen på lämplig kompetens får en ekonomisk effekt på företagets verksamhet. Produktionskostnaderna ökar i takt med att allt fler måste jobba övertid och i många fall har företagen varit tvungna att tacka nej till order. Högre kostnader och lägre produktion leder till en försvagning av dalaföretagens konkurrenskraft. Inom offentlig sektor är minskningen av servicen till allmänheten tydlig.

Antalet sysselsatta ökar marginellt

Bristen på lämpliga sökande är det största hindret för tillväxt på arbetsmarknaden i länet. Med obegränsad tillgång skulle ökningen i sysselsättning under 2018, 2019 och 2020 vara betydligt större. Under de förutsättningar som gäller idag kommer ökningen att stanna på några hundra personer årligen, men då måste man också beakta att en ännu större grupp behövs för att ersätta pensionsavgångar. I första hand är arbetsgivarna, både inom privat och offentlig sektor, angelägna om att behålla rådande personaltäthet och i först i andra hand att öka antalet anställda.

I tabellen nedan bör man beakta att även mindre förändringar påverkar bedömningen om ökning eller minskning i de enskilda näringsgrenarna. Den tydligaste trenden är inom industrin, som under flera år uppvisat minskande sysselsättning, nu har stabiliserats och under prognosperioden ligger kvar på oförändrat antal sysselsatta. De senaste årens ökning inom byggindustrin kommer att stanna av i slutet av 2019 till följd av både minskat byggande och en mycket besvärande brist på utbildad personal.

Tabell 1: Prognosticerad sysselsättningsutveckling i Dalarnas län.

	Utfall 2016	Utfall 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020
Jord- och skogsbruk	Minskat	Oförändrat	Ökar	Ökar	Oförändrat
Industri	Minskat	Minskat	Minskar	Oförändrat	Oförändrat
Byggverksamhet	Ökat	Ökat	Ökar	Ökar	Oförändrat
Privata tjänster	Ökat	Ökat	Ökar	Ökar	Ökar
Offentliga tjänster	Ökat	Ökat	Ökar	Oförändrat	Oförändrat
Totalt	Ökat	Ökat	Ökar	Ökar	Ökar

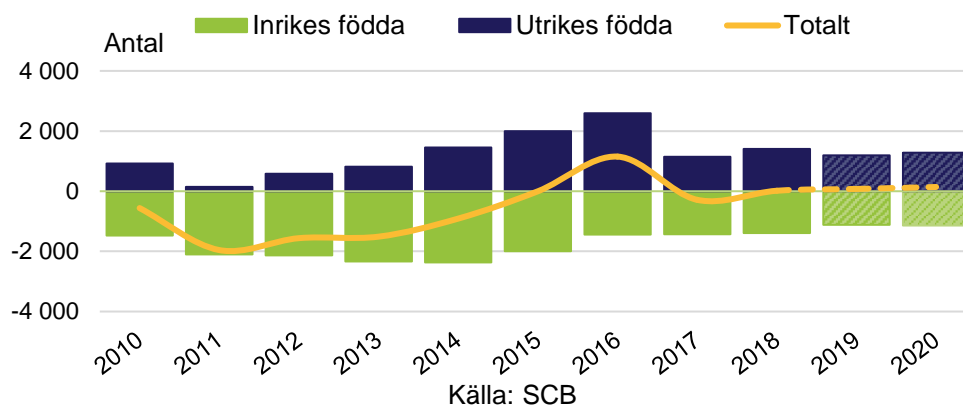
Källa: SCB och Arbetsförmedlingen

4 Utbudet av arbetskraft

Befolkningen i länet

Den stora generationsväxlingens tid är lång ifrån över i Dalarnas län. Åtminstone fram till år 2030 kommer inrikes född befolkning i arbetsför ålder att minska varje år. Tappet är närmare 1 000 personer årligen och det slår hårt i alla länets kommuner, även om takten ser olika ut i olika delar av länet. Enligt Arbetsförmedlingens befolkningsprognos kommer antalet personer i åldern 18-64 år i Dalarnas län att förbli i stort sett oförändrad under 2019 och 2020, även om man räknar in utrikes födda. För arbetsmarknadens fortsatta funktion krävs att de nya svenskarna snabbt kommer i jobb.

Förändringar i befolkningen 16-64 år i Dalarnas län, prognos för 2019-2020

Med enbart inrikes födda kan Dalarnas län inte upprätthålla nuvarande sysselsättningsnivå och en expansion och tillväxt är inte heller möjlig. Länet är alltså beroende av inflyttning för att behålla sysselsättning och välfärd. Teoretiskt sett skulle Dalarna kunna få en påfyllning från andra regioner i Sverige, men de flesta län utanför storstadsområden är i samma situation med minskande inhemsk befolkning i arbetsför ålder. Lösningen för Dalarna och för hela Sveriges landsbygd är att få fler personer från andra länder att flytta in. Varifrån de kommer och hur det sker är av mindre betydelse, huvudsaken är att det är människor som är i arbetsför ålder och som på sikt kan ta de lediga jobben som kommer att finnas.

Arbetslöshetsprognos

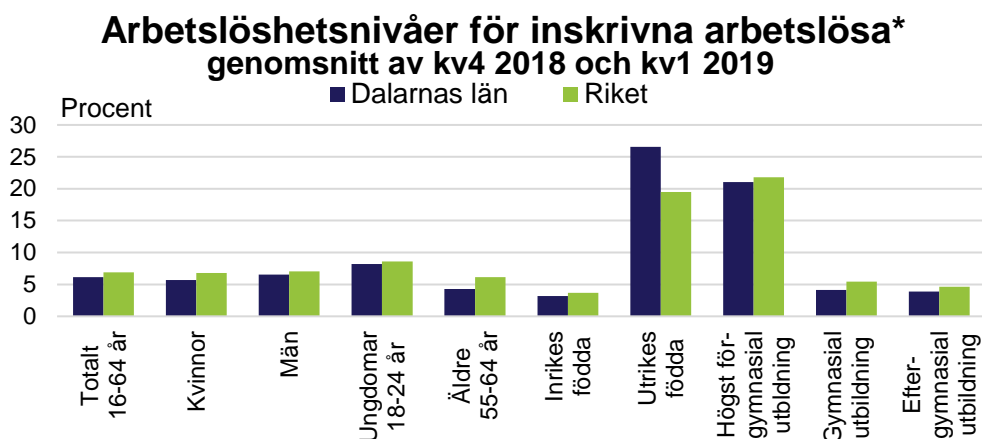
Antalet inskrivna arbetslösa har det senaste året minskat med närmare 1 050 personer och uppgick till i genomsnitt cirka 8 350 under kvartal ett 2019. Den relativt starka konjunkturen och de stora ersättningsrekryteringar som generationsskiftet innebär gör att vi under prognosperioden bedömer att antalet inskrivna arbetslösa fortsätta att minska om än i minskande takt. Antalet arbetslösa i slutet av 2020 bedöms uppgå till omkring 7 850, vilket skulle innebära en relativ arbetslöshet i länet på cirka 5,9 procent (6,7 procent i riket).

Arbetslösheten i länet

Arbetslösheten i Dalarna är lägre än riksnivån i alla grupper utom när det gäller utrikes födda. Insatser för att förbättra läget bör därför riktas specifikt mot den gruppen. Utbildning upp till en nivå som ger gymnasiekompetens, både bland ungdomar och bland äldre med kort utbildning, riktad framför allt till utrikes födda bör vara den primära åtgärden för att minska skillnaderna.

Utomeuropeiskt födda kvinnor som saknar gymnasieutbildning är en grupp som behöver särskild uppmärksamhet. Antalet män med likadana förutsättningar har minskat med drygt 12 procent mellan april 2018 och april i år, men minskningen av arbetslösa kvinnor är endast en knapp procent. Om vi ska förhindra en ökning av långtidsarbetslösheten bland utomeuropeiskt födda kvinnor med kort utbildning bör aktiva utbildningsinsatser i första hand riktas mot den gruppen.

*Statistiken i diagrammet avser inskrivna arbetslösa i åldrarna 16-64 år om inget annat anges. Källa: Arbetsförmedlingen och SCB

Arbetslösheten bland utrikes födda personer är märkbart högre i Dalarnas län än i riket i genomsnitt. Som tidigare nämnts hänger detta samman med utbildningsnivå och kompetens hos de arbetslösa. Bland de utomeuropeiskt födda arbetslösa i länet saknade 67 procent gymnasieutbildning jämfört med 50 procent i riket i april 2019.

Länet hamnar därmed bland de regioner i riket som har en särskilt hög andel utomeuropeiskt födda med kort utbildning och det medför givetvis ett mycket större behov av insatser innan dessa grupper kan matchas mot arbetsmarknaden. Det är en betydligt högre andel personer utan gymnasieutbildning som är arbetslösa i jämförelse med de som har avslutad gymnasieutbildning eller de som har en eftergymnasial utbildning. Att slutföra gymnasiet ökar alltså möjligheten till arbete påtagligt och visar på att arbetsgivarna i hög grad lägger vikt vid utbildad arbetskraft i sin kompetensförsörjning.

5 Utmaningar i riket och länet

Motverka bristen på utbildad arbetskraft

Matchningen på arbetsmarknaden blir en fortsatt stor utmaning även om efterfrågan på arbetskraft dämpas något. Den under flera år starka efterfrågan på arbetskraft har medfört att den tillgängliga arbetskraftsresursen som har efterfrågade kompetenser krympt till en låg nivå, varvid matchningsläget är ansträngt. Den allt knappare tillgången på utbildad arbetskraft försvårar arbetsgivares möjligheter att tillsätta lediga jobb även under 2019 och 2020.

Öka utrikes föddas sysselsättning – nyttja deras kompetenser

Utvecklingen på arbetsmarknaden är stark för väldigt många grupper av arbetslösa. Bland inrikes födda är andelen sysselsatta mycket hög och arbetslösheten den lägsta sedan början av 1990-talet. Det finns mycket som tyder på att de nyttjade arbetskraftsresurserna bland inrikes födda ligger nära det potentiella taket. De resurser som inte nyttjas finns därmed i huvudsak bland utrikes födda. Denna slutsats visar sig redan bland annat genom att en stor del av den ökade sysselsättningen består av utrikes födda och den andelen beräknas bli högre kommande år.

Motverka långtidsarbetslöshet

Den förändrade sammansättningen av arbetslösheten som skett på senare år tillsammans med en avtagande efterfrågan på arbetskraft – samtidigt som de subventionerade anställningarna minskar innebär dock en mycket stor risk för att långtidsarbetslösheten kommer stiga. Förutom nämnda orsaker ovan så kommer de personella resurserna att minska inom Arbetsförmedlingen under det kommande året vilket försvårar möjligheterna att ge ett intensifierat stöd till personer med en svag position på arbetsmarknaden.

Mycket talar för att takten i strukturförändringarna ökar inom näringslivet de närmaste åren drivet genom den teknologiska utvecklingen, exempelvis genom en fortsatt utveckling av digitalisering, AI och automatisering. Denna tilltagande process kommer att ytterligare förstärka obalansen på arbetsmarknaden och allteftersom leda till fler långtidsarbetslösa som inte har de kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden.

Länets utmaningar

Dalarnas utmaningar består i att tillgodose arbetsmarknadens behov av arbetskraft med relevant kompetens. En demografisk obalans i kombination med en mycket stark och långvarig högkonjunktur har medfört ett stort behov av både ersättningsrekryteringar och nyrekryteringar. Även om högkonjunkturen mattas av kommer efterfrågan att kvarstå under överskådlig tid.

Till följd av inflyttning till länet av i första hand utrikes födda, är det numerära delmålet uppfyllt. I länet fanns i april i år drygt 7 900 arbetssökande. Av dessa hade 4 500 minst gymnasieutbildning och var matchningsbara mot lediga platser. Teoretiskt återstår således mer än 3 000 arbetssökande som behöver någon form av komplettering av sina meriter för att kunna fylla de lediga platserna på länets arbetsmarknad. Följande steg i utmaningarna blir att se till att dessa blir matchningsbara.

Allt fler utrikes födda i dagsläget har passerat språk- och påbyggnadsutbildningar och utgör det tillskott som Dalarna behöver. Antalet utrikes födda som går från arbetslöshet till arbete har ökat från 4,9 procent av utrikes födda arbetslösa i januari 2017 till 6,4 procent i april 2019. Som tidigare nämnts har utrikes föddas andel av alla som går till arbete också ökat. En tredje iakttagelse som stöder antagandet är att antalet utrikes födda arbetslösa visar en minskande trend från toppnoteringen cirka 5 550 i februari 2017 till omkring 4 400 i april 2019. Antalet har minskat trots ett fortsatt inflöde av nyinskrivna arbetslösa utrikes födda under samma tid.

Personer med en utbildning eller arbetslivserfarenhet som passar in på Dalarnas arbetsmarknad går till arbete. De utgör emellertid bara en del av alla som söker arbete.

Matchning till arbete är svår när endast en mindre del av alla som söker jobb har en utbildning i det yrke de söker och överhuvudtaget är matchningsbara. Lösningen är utbildning, men den tar tid. Vilken utbildning som behövs och som ökar möjligheterna till arbete är individuell och måste planeras i samarbete med den sökande.

Många personer som idag är inskrivna hos Arbetsförmedlingen har ett behov av att ta del av utbildningsinsatser för att närma sig arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen arbetar systematiskt för att få fler arbetssökande att studera, om den arbetsmarknadspolitiska bedömningen indikerar att sådana insatser behövs för att individen ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Ett särskilt fokus i arbetet finns för att arbetssökande med en kort utbildningsbakgrund ska ta del av utbildningsinsatser. Detta gäller för samtliga arbetssökande och inte bara för deltagare inom etableringsuppdraget.

För att skapa förutsättningar för Arbetsförmedlingen att använda utbildning i arbetet med att matcha och vägleda till arbete har Arbetsförmedlingen tagit fram en strategi för Matchning till jobb genom utbildning, och utbildningsplikten utgör en del av myndighetens totala arbete för att fler arbetssökande ska studera. Nyanlända som omfattas av utbildningsplikten ska så snart som möjligt ansöka om en plats inom den reguljära utbildningen, exempelvis den kommunala vuxenutbildningen eller motsvarande utbildning vid en folkhögskola.

Här återstår emellertid en viktig punkt. För att öka möjligheterna till arbete borde den tillgängliga utbildningen vara anpassad till regionens behov och gärna i form av yrkesutbildning i något av de många bristyrken som länets arbetsmarknad dras med i dagsläget. Detta ställer stora krav på och medför ett stort ansvar för kommunernas utbildningsanordnare.

När det gäller nyanlända är det förståeligt att det tar längre tid att komma i arbete. Utbildning och arbetslivserfarenhet behöver valideras och det krävs kanske också en påbyggnadsutbildning som är anpassad till svensk arbetsmarknad. Man måste därför acceptera att gränserna vid 6, 12 och 24 månader utan arbete lätt kan överskridas.

I april i år hade 39 procent av alla inskrivna arbetslösa i Dalarnas län en tid utan arbete som överskred 12 månader och 21 procent hade varit utan arbete i mer än 24 månader. Bland utomeuropeiskt födda arbetslösa var nivåerna 51 respektive 30 procent. Långtidsarbetslösheten ökar särskilt snabbt i gruppen utomeuropeiskt födda kvinnor, i synnerhet i kombination med kort utbildning.

De flesta arbetslösa med långa tider utan arbete återfinns i någon av grupperna arbetslösa med svag konkurrenskraft. Här finns inga genvägar till arbete, utan det krävs insatser i form av vägledning, validering i vissa fall, utbildning, arbetspraktik och stöd i olika skeden av arbetssökandet.

6 Bilagor

Bilaga 1 Definitioner

Inskrivna arbetslösa

Inskrivna arbetslösa är summan av öppet arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd. Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik tillhör inte Sveriges officiella statistik. Den officiella arbetslöshetsstatistiken redovisas av Statistiska centralbyrån (SCB) i deras Arbetskraftsundersökning (AKU).

Registerbaserad arbetskraft

Den registerbaserade arbetskraften utgörs av:

1. Den förvärvsarbetande nattbefolkningen (enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, RAMS).
2. Öppet arbetslösa (inskrivna på Arbetsförmedlingen).
3. Personer i program med aktivitetsstöd (inskrivna på Arbetsförmedlingen).

Den registerbaserade arbetskraften används för att redovisa andelen arbetslösa i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik. Samtliga uppgifter avser åldersgruppen 16-64 år.

Bilaga 2 Arbetskraftsbristens konsekvenser**Tabell 2: Arbetskraftsbristens påverkan på rekryteringarna, näringslivet i Dalarnas län²**

	Näringslivet totalt	Jord- och skogsbruk	Industri	Byggverksamhet	Privata tjänster
Lyckades inte rekrytera	26	0	10	14	33
Det tog längre tid än normalt	61	53	79	50	63
Sänkte kraven på utbildning	24	0	8	0	27
Sänkte kraven på yrkeserfarenhet	37	0	42	36	37
Sänkte kraven på social kompetens	6	0	24	0	4
Rekryterade utomlands	3	0	1	0	4
Erbjöd högre löner	19	0	5	0	25
Erbjöd andra förmåner	10	0	5	0	14
Andra åtgärder	14	0	11	10	17

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökning våren 2019

² Frågan har flervalsoalternativ och alternativen ska således inte summeras.

Tabell 3: Arbetskraftsbristens påverkan på rekryteringarna, offentliga tjänster i Dalarnas län³

	Vård och omsorg	Utbildning	Offentlig förvaltning
Lyckades inte rekrytera	56	24	11
Det tog längre tid än normalt	56	45	44
Sänkte kraven på utbildning	13	48	11
Sänkte kraven på yrkeserfarenhet	25	28	15
Sänkte kraven på social kompetens	0	7	0
Rekryterade utomlands	13	0	0
Erbjöd högre löner	0	17	4
Erbjöd andra förmåner	6	0	0
Andra åtgärder	13	3	11

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökning våren 2019

³ Frågan har flervalsoalternativ och alternativen ska således inte summeras.

Tabell 4: Konsekvenserna av arbetsgivarnas rekryteringsproblem uttryckt som andelar, näringslivet i Dalarnas län⁴

	Näringslivet totalt	Jord- och skogsbruk	Industri	Byggverksamhet	Privata tjänster
Hyrde in från bemanningsföretag	11	0	15	10	12
Befintlig personal fick arbeta mera	82	0	81	86	89
Internutbildning av befintlig personal	17	0	7	4	22
Köpte tjänster (inkl. lägga ut produktion)	9	0	12	5	11
Tackade nej till order	25	47	3	14	34
Produktionen/servicen minskade	32	0	29	5	39
Planerad expansion sköts på framtiden	25	0	58	10	25
Tankar på att flytta produktion till utlandet	0	0	0	0	0
Fick inga konsekvenser	3	0	10	0	2

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökning våren 2019

Tabell 5: Konsekvenserna av arbetsgivarnas rekryteringsproblem uttryckt som andelar, offentliga tjänster i Dalarnas län⁵

	Vård och omsorg	Utbildning	Offentlig förvaltning
Hyrde in från bemanningsföretag	44	0	22
Befintlig personal fick arbeta mera	50	41	41
Internutbildning av befintlig personal	6	14	0
Köpte tjänster	13	3	7
Kvalitén i servicen försämrades	25	45	0
Produktionen/servicen minskade	38	24	7
Planerad expansion sköts på framtiden	0	7	0
Fick inga konsekvenser	0	3	7

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökning våren 2019

⁴ Frågan har flervalsoalternativ och alternativen ska således inte summeras.⁵ Frågan har flervalsoalternativ och alternativen ska således inte summeras.

Arbetsmarknadsutsikterna för Dalarnas län är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete. På vår webbplats www.arbetsformedlingen.se/prognoser hittar du arbetsmarknadsutsikter för alla län samt för landet som helhet.

Om du är intresserad av mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke rekommenderar vi vår webbaserade vägledningstjänst *Yrkeskompassen*, som uppdateras två gånger per år. Se www.arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen. Här beskrivs jobbmöjligheterna under det närmaste året för nära 200 yrken i samtliga län. Dessa täcker tillsammans 80 procent av arbetsmarknaden. I rapporten *Var finns jobben?* presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde på riksnivå.

Prognosmaterialet är fritt att användas och får citeras med källhänvisning.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenteras i december 2019.